

РОЛЬ СІМ'Ї ТА НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРАВ ДИТИНИ

Сторчак Ніна Анатоліївна,
*зав.кафедри філософії освіти, теорії й
методики суспільствознавчих предметів
МОІППО, канд. юрид. наук, доцент*

План

- 1. Статус дитини. Загальний обсяг прав дитини.**
- 2. Загальний механізм охорони дитинства.**
- 3. Взаємовідносини батьків і дітей за законодавством України.**
- 4. Навчальний заклад у системі забезпечення прав дитини.**

Джерела

Нормативно-правові акти:

- Конституція України
- Декларація прав дитини, 1959р.
- Конвенція ООН про права дитини, 1989р.
- Сімейний кодекс України від 10.01.2002
- Цивільний кодекс України від 16.01.2003
- Кодекс законів про працю України від 10.12.1971
- Кримінальний кодекс України від 05.04.2001
- Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984
- Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992

- **освітнє законодавство** - Закони України «Про дошкільну освіту» від 11.07.2001, «Про загальну середню освіту» від 13.05.1999, «Про освіту» від 23.05.1991 та інші закони та підзаконні акти
- Закон України «Про охорону дитинства» від 26.04.2001р.
- Закон України «Про органи і служби для дітей та спеціальні установи для дітей» від 24.01.1995
- Закон України «Про молодіжні та дитячі громадські організації» від 01.12.1998
- Закон України «Про соціальну роботу з дітьми та молоддю» від 21.06.2001

-
- Закон України «Про попередження насильства в сім'ї» від 15.11.2001
 - Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» від 13.01.2005
 - Закон України «Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей» від 02.06.2005
 - Закон України «Про дитяче харчування» від 14.09.2006
 - Закон України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» від 04.09.2008

- Закон України «Про Загальнодержавну програму "Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини" на період до 2016 року» від 05.03.2009
- Указ Президент України «Про заходи щодо забезпечення захисту прав і законних інтересів дітей» від 05.05.08 № 411/2008
- Указ Президент України «Про Національну стратегію профілактики соціального сирітства на період до 2020 року» від 22.10.12 № 609/2012;
- Указ Президент України «Про додаткові заходи із забезпечення гарантій реалізації прав та законних інтересів дітей» від 01.06.13 № 312/2013

- Указ Президент України «Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини» від 25.08.2015 № 501/2015
- Порядок розгляду звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з дітьми або загрози його вчинення, затверджений наказом Мінсоцполітики, МВС, МОН, МОЗ України від 19.08.2014 № 564/836/945/577
- Методичні рекомендації щодо взаємодії педагогічних працівників у навчальних закладах та взаємодії з іншими органами і службами щодо захисту прав дітей (лист МОН від 28.10.14 № 1/9-557)
- Інші нормативні акти

Видання МОІППО:

- Сторчак Н. А. Права дитини в Україні [Навчально-методичний посібник]. – Миколаїв: МОІППО, 2009. – 161с.
- Сторчак Н. А. Права та обов'язки дитини за законодавством України [Навчально-методичний посібник]. – Миколаїв : ОІППО, 2011. – 192 с.
- Законодавство України про спеціальний правовий статус вихованців шкіл-інтернатів: Зб. нормат. актів [упоряд. Н. А. Сторчак]. – Миколаїв : ОІППО, 2012. – 174 с.
- Правова грамотність педагогів шкіл-інтернатів : Дидактичні матеріали / [А. М. Старєва, Г. І. Михайлович, Н. А. Сторчак та ін.]. – Миколаїв : ОІППО, 2012.- 56 с.

- Статеве виховання учнів шкіл-інтернатів і їх захист від сексуального насильства : навчально-методичний посібник (матеріали семінару-практикуму) / Л. М. Олійник, Н. А. Сторчак. – Миколаїв, 2012. – 94 с.
- Сторчак Н. А. Механізм захисту прав дітей в Україні [Навчальний посібник]. – Миколаїв, 2012. – 186 с.
- Сторчак Н. А. Основи навчання прав людини (в системі післядипломної педагогічної освіти) [Навчально-методичний посібник]. – Миколаїв : ОІППО, 2013. - 88 с. (гриф МОН)
- Сторчак Н. А. Права та обов'язки дитини за законодавством України [Навчально-методичний посібник] / Н. А. Сторчак [2-ге вид., переробл. та доповн.] – Миколаїв : ОІППО, 2013. - 94 с. (гриф МОН)

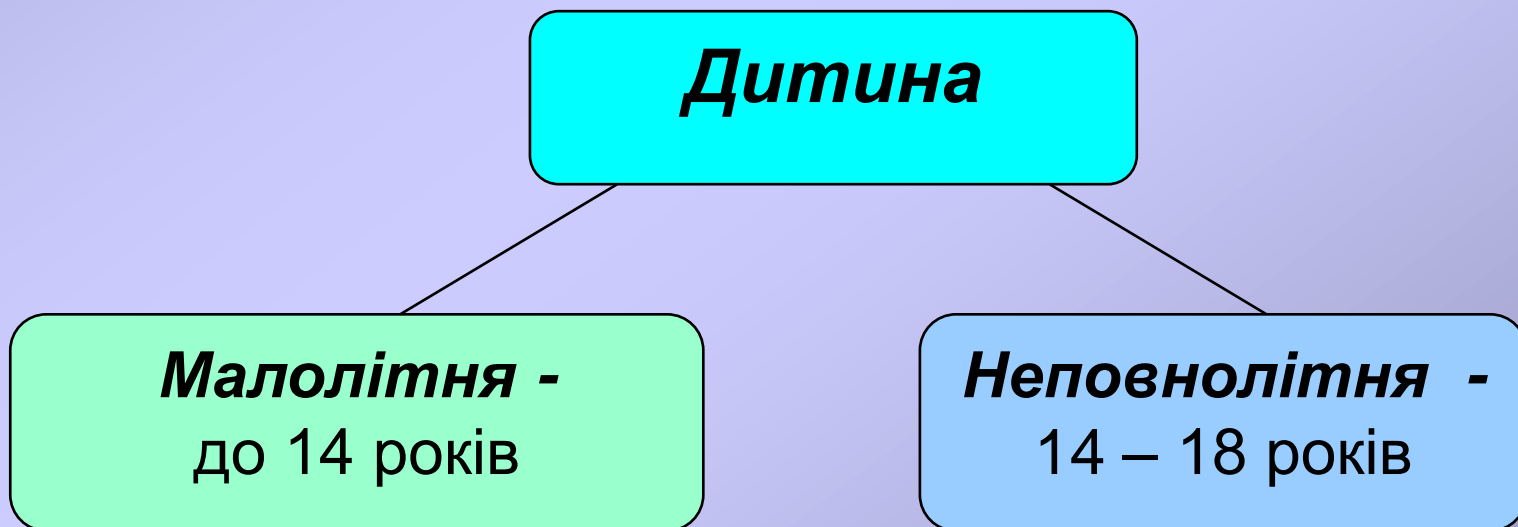
-
- Усвідомлене та відповідальне батьківство [програма для учнів 9 (10) класів загальноосвітніх навчальних закладів та навчально-методичний посібник для вчителів] : науково-методичний комплект / За заг ред. А. М. Старєвої. – Миколаїв, ОІППО, 2014. – 206 с.

Питання 1

**Статус дитини.
Загальний обсяг прав дитини**

Дитина — особа віком до 18 років (повноліття), якщо згідно з законом, застосовуваним до неї, вона не набуває прав повнолітньої раніше

(Закон України «Про охорону дитинства»)

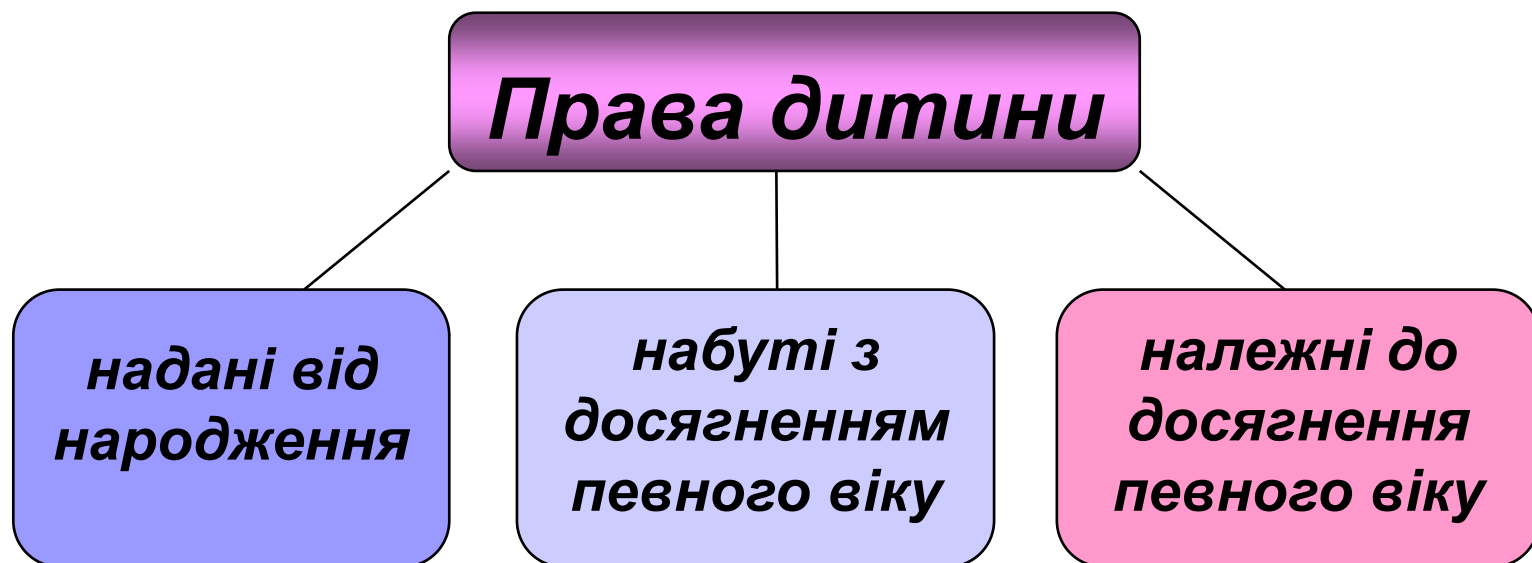

Спеціальний статус дитини:

- дитина-сирота
- дитина, позбавлена батьківського піклування
- дитина-вихованець
- прийомна дитина
- безпритульна дитина
- дитина-інвалід
- дитина-біженець
- дитина з неповної чи багатодітної сім'ї
- немовля
- дитина з вадами розумового або фізичного розвитку
- дитина, яка постраждала внаслідок стихійного лиха, техногенних аварій, катастроф
- дитина, уражена ВІЛ-інфекцією
- дитина, яка перебуває у зоні воєнних дій і збройних конфліктів
- тощо

Права дитини –

певні юридичні можливості, які необхідні людині віком до 18-ти років для існування, розвитку та досягнення зрілості

Питання 2

**Загальний механізм охорони
дитинства**

Охорона дитинства –

система державних та громадських заходів,
спрямованих на забезпечення повноцінного
життя, всебічного виховання і розвитку
дитини та захисту її прав

(Закон України «Про охорону дитинства»)

Механізм охорони інтересів дитини

- ❑ Нормативна база
- ❑ Певний обсяг прав
- ❑ Умови їх реалізації,
у т. ч. правова компетентність дитини
- ❑ Суб'єкти, які сприяють, забезпечують, захищають ...
 - ✓ Законні представники (**батьки** та особи, які їх замінюють)
 - ✓ Органи влади
 - ✓ Спеціальні установи та заклади, у т. ч. **освітні**
 - ✓ Громадські об'єднання
- ❑ Способи правової охорони та захисту
 - ✓ позбавлення (поновлення) батьківських прав
 - ✓ відібрання дитини від батьків
 - ✓ встановлення аліментів
 - ✓ урахування думки дитини
 - ✓ захист дітей від усіх форм насильства
 - ✓ звернення за захистом
 - ✓ безоплатна правова допомога
 - ✓ відповідальність за дії проти дитини
 - ✓ влаштування дітей-сиріт та позбавлених батьківського піклування

Питання 3

**Взаємовідносини
батьків і дітей
за законодавством України**

1. *Взаємні права та обов'язки*

- ✓ ***Особисті немайнові права батьків і дітей***
(ст.ст. 141-142, 145-149, 151-171 Сімейного кодексу України)
- ✓ ***Особисті обов'язки батьків і дітей***
(ст.ст. 143-144, 150, 172, 206)
- ✓ ***Майнові права батьків і дітей***
(ст.ст. 173-179)
- ✓ ***Майнові обов'язки батьків і дітей***
(ст.ст. 176-177, 180-206)

-
- 2. Урахування інтересів і думки дитини в сім'ї**
 - 3. Дії батьків на захист дитини**
 - 4. Юридичне забезпечення виконання батьківських обов'язків
(добровільно, примусово)**
 - 5. Юридична відповідальність батьків
(адміністративна, кримінальна, цивільно-правова)**

Питання 4

**Навчальний заклад
у системі забезпечення прав
дитини**

Функції:

- ❑ Забезпечення реалізації права на здобуття освіти
- ❑ Зміцнення ролі сім'ї в суспільстві
- ❑ Запобігання безпритульності дітей
- ❑ Запобігання соціальному сирітству
- ❑ Зменшення числа дітей, неохоплених навчанням
- ❑ Попередження насильства у сім'ї
- ❑ Реагування по факту насильства (повідомлення)
- ❑ Обстеження умов проживання
- ❑ Запобігання правопорушенням дітей та злочинності неповнолітніх
- ❑ Запобігання ВІЛ/СНІД, вживанню наркотичних засобів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів

-
- ❑ Законне представництво (функції опікуна, піклувальника)
 - ❑ Забезпечення умов проживання, навчання, виховання та розвитку, підготовка до самостійного життя (для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування)
 - ❑ Лікування, реабілітація, корекція фізичного (розумового) розвитку
 - ❑ Інші

Спеціальні освітні заклади для дітей:

- дитячий будинок
- загальноосвітня школа-інтернат
- спеціалізована школа-інтернат
- спеціальна загальноосвітня школа-інтернат
- загальноосвітня санаторна школа-інтернат
- будинок дитини
- дитячий заклад оздоровлення та відпочинку
- ясла-садок компенсуючого типу
- центр розвитку дитини
- школи соціальної реабілітації
- інші

Основні шляхи

забезпечення інтересів дитини з боку навчального закладу:

- Формування правової компетентності учнів (вихованців)
- Робота з батьками
- Взаємодія з іншими структурами

**ДЯКУЮ
ЗА УВАГУ
!!!**

storchakn@gmail.com